

Stuart Nadler

Wijze mannen

Vertaald door Barbara de Lange

2013 Prometheus Amsterdam

1

Ik was twaalf jaar toen er in de lente van 1947 bij Narragansett Bay een passagiersvliegtuig neerstortte. Het was een klein toestel, net gebouwd en in gebruik bij een beginnende vliegmaatschappij genaamd Boston Airways. Op kleurenfoto's is te zien dat de neus en de staart van het vliegtuig waren geschilderd in het zachte geel van een paasjurkje. In de hangars werd het toestel dan ook Bunny of Koolmees genoemd; beide namen staan in het officiële proces-verbaal. Volgens de geplande vliegroute van die middag moest het vliegtuig eerst richting New York en vervolgens naar Miami gaan, om daarna langs de kust van de oceaan terug te vliegen, mits de weersomstandigheden het toelieten, en in Baltimore te landen.

Sinds een tijdje verzamel ik resten van het ongeluk: een stukje van de veiligheidsriem van de piloot, het gladde, glanzende blad van een afgebroken propeller, de bovenkant van een sigarettendoosje, merk Fatima, dat opmerkelijk goed bewaard is gebleven, een vette, schimmige vingerafdruk die over de rode maansikkel van het logo is uitgesmeerd. In een computerbestand heb ik opnames van de weinige radiocommunicatie die er is. De piloten zijn rustig voor hun dood. Ik durf zonder schaamte te bekennen dat ik er tientallen, zo niet honderden keren naar heb geluisterd. Mijn hele verhaal draait in zekere zin om dat ongeluk.

Start: acht minuten over twaalf's middags, van Logan. Geschatte aankomst: halftwee.

Zestig passagiers aan boord, onder wie vijftien kinderen; geen overlevenden.

Ten tijde van het ongeluk woonden wij in New Haven. Ik stond in de voortuin toen er een man op een fiets voorbijkwam. Hij droeg een grijs kostuum met een zwarte hoed. Hij remde af om me het nieuws te vertellen: ‘Er is een vliegtuig neergestort bij Providence.’ Hij had een kalebaspijp in zijn mond, waar een zoetige rook uit kwam, als van sudderende appels. ‘Hij moet van Boston zijn opgestegen, alleen kwam hij niet omhoog. Hij is zo’n beetje boven de bomen blijven zweven tot aan Rhode Island.’ Hij hield zijn hand vlak in de lucht en maakte er toen een duikvlucht mee, terwijl hij met zijn stem zijn woorden kracht bijzette. Een tel later fietste hij alweer weg met omhoogwapperende jaspanden.

Mijn moeder stond in de keuken. Ik zag haar vanaf het gazon. Er was een vierkant venster met een korengel gordijn. Het raam stond open en er zaten vliegjes op de hor, terwijl de wind in het gaas speelde. Haar wangen waren rood. De keuken stond vol stoom van de ketel. Misschien een zweem van kaneel, van baksel in de oven. Nog maar twee maanden daarvoor had ze haar dertigste verjaardag gevierd, maar als je haar recht aankeek, in het juiste licht, zou je zeggen dat ze nog op *college* zat. Mijn vader had haar bij die gelegenheid een ring met een namaaksaffier gegeven, een gewone nepsteen op een ring van tin; hij had drie dollar gekost en ze had hem niet meer van haar vinger gehaald.

Ik ging naar binnen om het te vertellen, maar ze wist er al van. De radio stond aan, er kwam een mannenstem uit, ernstig, een volle bariton. Hij somde op wat er op dat moment bekend was, het type vliegtuig, de vermoedelijke plaats van het ongeluk, het veronderstelde aantal slachtoffers.

Mijn moeder – dat is me altijd bijgebleven – werd kwaad van het nieuws.

‘Hoe kan zoiets groots nou zomaar uit de lucht vallen?’ vroeg ze me. Ze sloeg met haar vlakke hand op het aanrecht. Ze had een ei staan te bakken. Haar ring schoot door de lucht. ‘Al die kinderen! Wie vliegt er nou met zo’n ding?’

Mijn vader had eerst nauwelijks iets met het ongeluk te maken. Een man aan boord was de broer van een klasgenoot van hem geweest. Er kwamen telefoontjes, massa's telefoontjes, en toen begon mijn vader driftig te regelen, wat twee weken later uitmondde in een bijeenkomst bij Hartford, waar hij toezei de getroffen gezinnen te vertegenwoordigen. Mijn vader had inmiddels zo veel gegevens verzameld dat hij meende een overtuigende zaak te hebben: volgens bepaalde aanwijzingen wist de directie van de vliegmaatschappij dat er schade was aan de motoren van het toestel, en op de luchthavens langs de kust gingen geruchten over verwaarloosde veiligheidsnormen, onvoldoende technische kennis, piloten die wel overweg konden met een bommenwerper van zes ton, maar niet vertrouwd waren met dit soort relatief kwetsbare vliegtuigjes. Op een avond voordat het allemaal echt begon, vond ik hem in zijn ondergoed in de keuken met stapels blauwdrukken, memo's en sigaretten her en der om hem heen. Het was een nieuw vliegtuig, zo nieuw dat het blijkbaar nooit had mogen neerstorten. 'Ga je winnen?' vroeg ik. Hij vroeg of ik even wilde gaan zitten en schoof op om plaats voor me te maken aan de tafel. 'Wat zie jij hier?' vroeg hij, wijzend op de tekening van een vliegtuigmotor. 'Gewriemel,' zei ik. 'Krabbeltjes.' Hij lachte. 'Ik ook.'

Hij was niet de aangewezen man voor deze klus, iets wat hij waarschijnlijk voor zich hield. Voor die tijd was hij ambulancejager geweest – een letseladvocaat voor de doorsnee glij- en valpartij – en als mijn moeder hem toentertijd om de een of andere reden nodig had, kon ze hem het beste zoeken op de afdelingen voor spoedeisende hulp in de stad, waar hij steevast bivakkeerde met zijn koffie, zijn sigaretten en een stapeltje visitekaartjes. Zijn arrogantie werd vaak ten onrechte voor echt vakmanschap aangezien: deskundigheid, bekwaamheid of een combinatie van die twee. Hij had als strategie dat hij maar een klein voorschot vroeg, genoeg voor de huur, het eten en af en toe een bioscoopje. In ruil daarvoor eiste hij een groter dan gebruikelijk percentage van de potentiële opbrengst. Hij beweerde dat

het niet zou meevallen de zaak te winnen. Dit was voor hen de veiligste regeling, hield hij nieuwe cliënten voor.

Het aantal eisers groeide. Het begon met een enkel telefoontje, waar we 's nachts door werden gewekt, bijvoorbeeld van een rouwende moeder die als haar echtgenoot sliep stiekem wegsloopt om mijn vader op te bellen, van een in Okinawa gelegerde soldaat eerste klas die geen vader meer had en zijn broer niet kon bereiken. Er kwamen brieven. Twee Cubaanse vrouwen hadden nietsvermoedend op het vliegveld van Miami staan wachten totdat het bericht kwam. De moeder-overste van een weeshuis in Connecticut beweerde een van de kinderen te vertegenwoordigen, een meisje dat op weg was naar New York om met haar nieuwe ouders kennis te maken. Met ieder telefoontje werd de zaak omvangrijker, de potentiële portie aan schadevergoeding groter, groeiden de drukte en heisa in ons kleine huurhuis en vulden de avonden zich met de gefluisterde gedachte dat we – het was altijd we – mogelijk, als alles goed ging, als de rechter iets op de juiste wijze zag of de advocaat van de tegenpartij een bepaalde benadering koos, misschien wel konden winnen.

De eerste krantenfoto van mijn vader verscheen in augustus 1947 in de *New York Herald*. Hij ziet eruit als een imitatie van een FBI-agent in de film *G-men*: een diep in de ogen getrokken hoed, een zorgvuldig gestrikte dubbele windsor in zijn stropdas, zwart colbert, zwarte pantalon, zwarte riem, zwarte schoenen, de peuk van een Old Gold in zijn mondhoek, een zwartgrijze, getailleerde overjas en een leren aktetas.

Er wordt een verslaggever aangehaald, die hem vroeg: 'Wat verwacht u ervan? Wilt u de hele burgerluchtvaart neerhalen? Verwacht u soms dat we de trein weer gaan gebruiken om ergens te komen? Wilt u dat soms, meneer Wise?'

'*Neerhalen!*' antwoordde mijn vader lachend. 'Wat een afschuwelijke woordkeus!'

Mijn vader was een knappe man. Dat had ik mijn hele leven al te horen gekregen, maar het was me nog nooit opgevallen totdat hij in de kranten verscheen: zijn smalle gezicht, hoekige kaken, hartvormige lippen, een zweem van grijs in zijn v-vormige haargrens. De eerste keer dat we zijn portret op het journaal zagen, zei mijn moeder dat mannen mooier werden van publiciteit. Ze legde haar vingers op een foto van hem. ‘Kijk, die wimpers van hem,’ zei ze. ‘Hij heeft de wimpers van een vrouw.’ De aandacht was voor mijn vader geen verrassing. Hij kreeg een glinstering in zijn ogen, die leek te zeggen dat hij zoiets al zijn hele leven had verwacht.

Hij had het geluk dat groepsvoororderingen toentertijd nog iets revolutionairs hadden. Het idee dat het grootkapitaal zonder enig verhaalrecht met mensenlevens kon spelen, haakte blijkbaar in op een primitief wantrouwen dat na de oorlog een nieuw doelwit zocht. Iedereen heeft graag een vijand, en nu de Duitsers en de Japanners niet meer meededen, was mijn vader zo slim om Boston Airways die rol te geven. In een artikel in de *Times* later die zomer van 1947 stelt hij de zaak precies zo voor: ‘Als er niets aan wordt gedaan, wordt dit de grootste bedreiging voor de veiligheid van burgers sinds de blitzkrieg.’

Zijn partner heette Robert Ashley. Ze hadden elkaar als infanterist in Cherbourg leren kennen, toen Robert mijn vader het leven redde, een daad waardoor hij voor altijd bij Robert in het krijt stond. Later gingen ze samen rechten studeren. Robert was een vriendelijke man uit Kansas, een kop groter dan iedereen die ik kende, bleek en slungelig, met een vlakke stem en een voorliefde voor roggewhisky, terwijl zijn befaamde vriendelijkheid een mooi tegenwicht vormde voor de vaak stuitende onbeschaamdheid van mijn vader. Op het eerste gezicht was het Roberts voornaamste taak de ergste grillen van mijn vader – en hij had er veel – in toom te houden. Het is opmerkelijk dat er geen foto’s van Robert uit die periode bestaan, geen interviews, alleen de symbolische vermelding in de naam van de firma: Wise & Ashley. Hij komt praktisch niet voor in mijn research. Hij is

een schim in het proces-verbaal van de rechtszaak, die mijn vader vaak interrumpert bij zijn ondervragingen.

Kenmerkend is de onderbreking in het proces-verbaal van de eerste week in de rechtszaal: ‘Mijn collega wil iets zeggen, edelachtbare. Mag ik even? Mijn excuses.’

Het proces leek een eeuwigheid te duren. Ik was twaalf toen het vliegtuig neerstortte, dertien toen we de eerste ronde wonnen en zeventien toen alle beroepsmogelijkheden waren uitgeput. Omdat mijn vader voor de beroepszaken dichter bij de gerechtshoven in New York moest zijn, besloot hij in mijn eindexamenjaar dat we weg moesten uit New Haven. Hij huurde een huis voor ons in een stadje genaamd Wren’s Bridge, een slaapstad op een halfuur rijden ten noorden van Manhattan. Ik wilde er niet heen. In New Haven was ik pitcher voor het krakkemikkige honkbalteam van onze school. Mijn beste vrienden vormden de rest van het binnenveld. Ik was populair, zoals de meeste pitchers populair zijn, en die paar sportseizoenen bezat ik iets van het ongedwongen zelfvertrouwen waarmee mijn vader zich in een kamer vol onbekenden kon bewegen. Wanneer anderen jou hun vertrouwen schenken, kun je je gedrag gemakkelijk laten beïnvloeden door iets van die hoop, van dat geloof en dat vertrouwen. Met een beetje geluk, dacht ik, kon ik na mijn eindexamen in een van de minder competitieve collegedivisies gaan spelen of in het leger gaan, net als mijn vader. Het vertrek uit New Haven, het verlies van mijn vrienden, mijn honkbalclub, dat binnenveld – daar was ik kapot van. Ik was zeventien en dan ben je gauw kapot.

Ons nieuwe huis was eenvoudig, fatsoenlijk en stond op duizend vierkante meter vingergras. Onze voortuin had de vorm van een ondiep soepbord en ’s winters liep het vol regenwater en sneeuw, waar zo’n dikke laag ijs op kwam dat mijn moeder erop kon schaatsen. Wij waren het eerste joodse gezin in de straat, dat weet ik zeker. Af en toe werd ik gepest door jongens die me probeerden te stangen met opmerkingen over ovens of Duitsland, of die muntjes naar me gooiden

en me uitdaagden ze op te rapen. Het was het voorjaar van 1951. Sommige mensen zijn verrast als ik dit vertel, maar de wreedheid van jongens verdwijnt niet door een oorlog. In mijn eerste week moest ik minstens vijf keer op de vuist. Meestal wist ik me aardig te redden en er was maar één knokpartij waarin ik een gespleten lip en een ontvelde neus opliep. Dat wil niet zeggen dat Wren's Bridge geen aardig stadje was. Je had er een paar goede eetgelegenheden, een redelijke bioscoop en vanaf een hoge heuvel met de naam Traverstock kon je het puntje zien van iets wat in de verte leek op het allerhoogste gedeelte van wat volgens sommigen misschien wel het Empire State Building was. De mensen daar waren in ieder geval heel precies.

Aan de westkant van de stad, op ongeveer de grootst mogelijke afstand van ons huis, lag een overdekte ijshockeybaan waar je als het koud was voor weinig geld op het ijs mocht. Als je niet al te slecht was, had je kans dat je indruk kon maken op een meisje. Daar, tegen het strafhokje van het uit spelende team, kreeg ik mijn eerste kus, van Pauline McNamee. De hoogste klas was wel wat laat voor een eerste kus, maar dat vertelde ik niet aan Pauline. Voordat ze me zoende, had ik het ontmoedigende gevoel dat ze me aardig vond omdat ze wist wie mijn vader was, omdat ze een foto van hem in de krant had gezien waarop hij er serieus en gewichtig uitzag en over motoren en mechanische gebreken stond te zwetsen. Dat klopte. Terwijl ze zich even later losmaakte en we nog door draadjes speeksel met elkaar waren verbonden, vroeg ze of ze hem eens mocht spreken. 'Eén keer-tje misschien? Niemand weet het, maar ik wil later heel graag advocaat worden. Ik ben een fan van Perry Mason.'

Ik zat nog maar net op school in Wren's Bridge, toen ik voor de debatingclub werd gevraagd. Ook dat was voornamelijk vanwege mijn vaders reputatie. Ik was een waardeloze debater. Ik had liever gehonkbald, maar toen we in de stad aankwamen was het al te laat om nog een plaats in een van de teams te veroveren, en na afloop van onze oefensessies, waarin ik me had uitgeput in slappe lofredes op Stalin, Trujillo of Happy Chandler, ging ik daarom naar de Warren

Fields om het plaatselijke American Legion-team te zien trainen met fielden. Honkballen was het enige wat ik ooit had gewild, óf ernaar kijken óf er op de een of andere manier bij betrokken zijn. Maar in Wren's Bridge draaide alles om onze rechtszaak. Die eerste maanden deed mijn vader niets anders dan werken, processen aanhangig maken, pleiten en met enige regelmaat in de pers verschijnen. Ik verlangde terug naar New Haven. Maar opeens was ik in plaats van een normale, zelfs populaire jongen, de zoon van een schreeuwerige, onrust stokende advocaat. De mensen die ik kende kon ik in twee kampen verdelen: degenen die net als Pauline McNamee en mijn debatcoach iets van me wilden, die hoopten dat iets van mijn vaders roem op hen afstraalde, en alle anderen, die het gekruip en geslijm zagen en daarom besloten mij te verafschuwen of buiten te sluiten, of muntjes tegen mijn achterhoofd te gooien als ik naar huis liep.

Ik miste New Haven, onze rauwe buurt, de Italianen die bij ons in de straat woonden en op hun veranda zaten te ouwehoeren en hun hele loon inzetten op de wedstrijd van de Giants. Ik miste de hoge boog van het hoofdkantoor van de spoorwegmaatschappij New Haven, waar de duiven graag neerstreken, en ik miste het stinkende rivierwier van de Quinnipiac. Ik was kwaad op Boston Airways, op het feit dat hun vliegtuig was neergestort, dat mijn vader de zaak op zich had genomen. Algauw ging alles mis. Ik maakte het uit met Pauline, deed geen huiswerk meer en zocht ruzie met de jongen van mijn klas die pitcher was in het schoolteam. Ik wilde wat hij had: het schoolembleem op zijn jack en de kans om twee keer per week te pitchen. We waren in de kantine. Ik liet hem struikelen. Toen hij opstond om me uit te dagen, gaf ik hem een flinke klap op zijn bek, liep de school uit en ging naar Adams Street een paar straten verderop, waar ik een taxi aanhield. Tien minuten later stapte ik in de trein naar New Haven.

Ik werd die dag opgehaald door mijn vader. Toen hij me in Elm Street in de kou zag staan, rillend in mijn driekwartjas, op zoek naar een bekend gezicht, van wie dan ook, moest hij lachen. Hij was trots op mijn ondernemingslust. Ik stond op de hoek bij het Triumph

Theater te kijken naar het filmaffiche voor *High Noon*, waar Gary Cooper op staat met een getrokken pistool. Kennelijk was ik verlinkt door de jongen die ik een dreun had verkocht, en mijn vader was me nog geen halfuur nadat ik uit de trein was gestapt komen ophalen.

‘Ik weet dat je het er verschrikkelijk vindt,’ zei hij toen we in de auto zaten. ‘Maar je kan er niet zomaar de brui aan geven als het moeilijk wordt.’

Ik zette de radio harder. Ik had het hele jaar naar hem zitten luisteren als hij in de keuken zijn pleidooien repeteerde. Mijn moeder moest dan voor jury spelen. Als hij iets tegen me zei moest ik altijd denken dat hij me als zijn opponent zag.

‘Kan me niets schelen,’ zei ik. ‘Je moet me weer hier in New Haven naar school laten gaan, vind ik. Ik ben oud genoeg. Ik kan op mezelf wonen.’

‘Daar komt niets van in.’

‘Waarom niet? Het is een prima stad. Ik vind het hier fijn. Dat vonden we vroeger alle drie.’

Ik verachtte hem vanwege die verhuizing. Daarmee begon alles tussen hem en mij. Al onze ellende ontstond uit die ene beslissing. En ik denk dat hij het nog eerder wist dan ik. Hij ging ongemakkelijk verzitten. Eigenlijk, dat zie ik nu duidelijk, wilde hij zeggen dat New Haven te klein voor hem was. Hij moest al aanbiedingen afweren van de grote elitekantoren op Manhattan, het soort firma’s dat een babyblauwe Lincoln Cosmopolitan naar je stuurde, gewoon om even te lenen, gewoon om je te laten te zien hoe het zou zijn als je lid was van hun maatschap. Hij was blij met de aandacht. Dat zag je meteen. Elk nieuw aanbod werd thuis op allerlei manieren gevierd. Goedkope champagne die ze uit koffiemokken dronken, omdat we alleen koffiemokken hadden. Of flessen Moxie-limonade. Of gewoon een keer spaghetti met gehaktballetjes in een restaurant in Mulberry Street. Mijn moeder leek in de wolken van het idee dat haar leven van nog net geen armoede voorbij was of bijna voorbij. Maar alleen ons leven in New Haven was echt voorbij, en toen we wegreden moest ik

me inhouden om me niet om te draaien en te kijken hoe het achter me vergleed.

We reden een hele tijd zwijgend verder, door het dal van de rivier de Connecticut, door Bridgeport naar Stamford en toen naar het westen, tot we bij Wren's Bridge de Hudson overstaken en langzaam weer naar huis gleden. De zon ging achter ons onder. In mijn herinnering was het in een waas van kleur en warmte, alsof heel New England in brand stond. Behalve de auto en de ring van mijn moeder bezat mijn vader één kostuum, twee paar instapschoenen, een namaak-Engels horloge en zijn oude dienstrevolver. De rest, zelfs alles wat we aten, kochten we op de pof. Alles in ons leven draaide om het idee dat hij zijn zaak onmogelijk kon verliezen.

‘Wat zou jij doen, stel dat je meer geld kreeg dan je ooit voor mogelijk had gehouden?’ Dat vroeg hij toen we het pad voor het huis op reden. Mijn moeder zat in een gestreepte schortjurk op het trapje voor het huis een sigaret te roken, die ze in een kort, stomp zwart pijpje had gestoken. Steeds vaker merkte ik dat ze zich dit soort kleine gekunstelde gewoontes aanmat, die in haar ogen bij de hogere kringen hoorden. Rijk zijn was voor haar alleen maar een idee, dat wist ik toen al. Ze had nog nooit een rijk iemand ontmoet.

Ik haalde mijn schouders op. ‘Dan zou ik kaartjes kopen voor honkbalwedstrijden,’ zei ik.

Mijn vader naast me probeerde zijn gretige enthousiasme te onderdrukken. ‘Wat dacht je van een cadeau? Als ik jou nou eens een cadeau wilde geven. Wat je maar wilde. Maakt niet uit. Wat zou je dan willen? Zou je een buitenlandse reis willen? Of een auto?’

Hij wilde dat ik iets groters bedacht, en dat deed ik. ‘Wat dacht je van een heel honkbalteam?’ vroeg ik. Hij moest lachen. Toen moest ik ook lachen. ‘Je vroeg het zelf, toch?’

Op dat moment kwam Robert Ashley de trap voor het huis af. Hij had een krant in zijn handen. Op de voorpagina stond mijn vaders portret naast een foto van dat vliegtuig van Boston Airways. Robert glimlachte en stak zijn duim op.

‘Waar is hij zo blij om?’ vroeg ik.

‘We zijn er bijna. Daarom.’

Toen ik een week later een uiteenzetting over John Keats en zijn tbc zat aan te horen, kwam onze directeur het lokaal binnen, fluisterde iets in het oor van mijn leraar, en zigzagde door de rijen houten banken naar me toe om me een enveloppe te geven. Er lag een uitzinnige grijns op zijn gezicht, alsof hij net de slappe lach had gehad voordat hij naar me toe kwam. Het briefje was met de hand geschreven en er stond maar één woord: *Gewonnen!* Ik wist natuurlijk meteen wat het betekende en omdat de jongen naast me het briefje afpakte en aan de hele klas doorgaf, wist iedereen het.

Uren later had het nieuws de ronde gedaan, en toen ik tussen de middag in de kantine wilde gaan eten kwam er een hele meute om me heen staan. Ik heet Hilton Samuel Wise – naar allebei mijn grootvaders – maar ik word altijd Hilly genoemd. Die middag begon iedereen in de kantine om me heen te klappen en mijn naam te scanderen – Hilly, Hilly, Hilly – alsof niet mijn vader maar ik iets bijzonders had gepresteerd. Toen ik die dag uit school kwam en aan het korte stukje naar ons huis in Hamilton Road begon, draaide ik me op de stoep-rand om naar mijn klasgenoten, van wie sommigen me nog stonden na te kijken. Pauline McNamee stond te zwaaien. Net als Anthony Jackson, de pitcher van het schoolteam, die ik een paar weken daarvoor een dreun had verkocht. Ze waren bij elkaar gekomen om het bewijs te zien van het nieuws dat zich zoals ieder mooi gerucht slinks en vlug door de school had verspreid: de familie Wise had gewonnen.

Bij mijn onderzoek ben ik op een kranteninterview van Thanksgiving 1952 gestuit. Hier volgt het interessantste gedeelte:

V: *Wat gaat er nu gebeuren, meneer Wise? Gaat u door met uw aanpak van de luchtvaartindustrie?*

A: (Lachend) Als die mijn belangstelling blijft wekken.

V: *Gelooft u dat u de beroemdste jonge advocaat van Amerika bent?*

A: De beroemdste? Ik weet niet hoe dat werkt. Wie meet dat? Ik zou die persoon graag een keer willen ontmoeten. Bent u dat? Bent u die man?

V: *De beste dan? Bent u de beste advocaat van Amerika?*

A: Nee. Zeker niet de beste. Ik heb helemaal niets bijzonders gedaan. Elke stad kent wel mannen zoals ik. Ik ben bij lange na niet de beste.

V: *Degene met het meeste geluk?*

A: Wat dacht u van de rijkste? Wat vindt u daarvan? Zet dat maar in de krant. Waarschijnlijk ben ik de rijkste. Dat klopt waarschijnlijk wel.

Tussen 1948 en 1952 zijn er honderden vliegtuigen over de hele wereld neergestort. Soms waren het militaire toestellen. Dan weer vrachtvliegtuigen, met als enige inzittenden het weinige personeel dat nodig is om het toestel van de ene plaats naar de andere te brengen. Maar er was ook een groot aantal commerciële toestellen met onschuldige, nietsvermoedende passagiers aan boord. Bij tientallen rampen werd mijn vader de hoofdadvocaat voor de eisers in groepsvorderingen met dezelfde opzet en omvang als de zaak waaraan Boston Airways kapot was gegaan. Hij had een succesvolle strategie ontwikkeld en iedereen wilde hem aan zijn kant hebben. De grote in de bedrijfsweld gespecialiseerde advocatenkantoren die werden ingehuurd om de aangeklaagde vliegmaatschappijen te verdedigen, vochten de zaak liever niet voor de rechtbank uit, maar stelden een schikking voor zodra mijn vader een aanklacht indiende. Ze wilden niets met hem te maken hebben. Het geld stroomde binnen, met bakken tegelijk. We waren rijk.

Ik herinner me de onmiddellijke aanschaf van dure spullen: overjassen van Harrocourts, schoenen van Dunbartons, zijden dassen van Saks of Bloomingdale's, schoenen rechtstreeks uit Italië, als pak-

ketpost bezorgd, een pashmina uit Afghanistan voor mijn moeder, voor mijn vader een wandelstok van Braziliaans hout, die hij lachend bekeek en daarna opborg voor als hij hem eens nodig had, zei hij. We aten steak bij Honey's op Fifth Avenue, kreeft bij Nero's, midden in de nacht kaviaar in blik van Zabar's, spaghetti met mosselen bij Lucitti's. Verder mijn moeders sigaretten van Nat Sherman, in de kleuren van de regenboog gerangschikt in een tinnen koker. Ze rookte altijd van violet naar rood, van rechts naar links, als de tekst in de Thora. Er was een met zilver ingelegde revolver, die Robert voor mijn vader had gekocht, en later net zo een, maar dan met goud, die mijn vader voor Robert kocht. Ik herinner me een in leer gebonden verzameling werken van Heraclitus, Herodotus, Sophocles, in het oorspronkelijke Grieks. Ik weet niet meer wat wanneer gebeurde en naar wie alles ging. Maar er was meer. Er waren bontjassen, weet ik nog, die nooit uit de doos kwamen. Ze lagen er twintig jaar later nog in, in het magazijn in de kelder van Bergdorf's. Er was kunst: Chagall. We waren joods en kochten dus Chagalls. Er waren sieraden: armbanden bezet met Ethiopisch turkoois, diamanten uit West-Afrikaanse mijnen, een hanger van hematiet aan een opzichtige gouden ketting, geïmporteerd uit New South Wales, Chinese jade, parels die uit Bora-Bora-oesters waren gewrikt, lapis lazuli uit Siberië, goudklompjes van de goldrush, die bij Mount Shasta waren opgedolven en tot ringen waren omgesmolten.

Verder waren er huizen. Eerst het huis op Riverside Drive, dat mijn moeder van mijn vader had mogen uitkiezen: een vrijstaande kolos vlak bij 107th Street, die vroeger aan een Turkse tabaksmagnaat had toebehoord – een en al wit marmer; een zaal van een zitkamer uitgerust met een Venetiaanse kroonluchter, een handvol open haarden en een terras van kalksteen met uitzicht op de vlakke kust van Edgewater. Mijn moeder vond dat stukje van Riverside het mooist, met het park ervoor, heel Manhattan in het zuiden, Jersey in het westen en vanaf het dak een grijsgroene zweem van de Atlantische Oceaan.

Dankzij dit huis ben ik New Yorker, opvliegend, niet snel van de wijs, in staat in een menigte op te gaan, bedreven in de kunst om op metrolijn 7 onder het eten van een broodje een detective te lezen. Maar door dat wat mijn vader daarna kocht – dat grote, het beste, mijn lievelingsding, de enige aanschaf waar hij ooit echt op had gestaan – heb ik me voor een deel altijd alleen echt thuis gevoeld in New England. Destijds gaven mannen als mijn vader hun huis een naam, zoals ze hun hond een naam gaven, maar om de een of andere reden – uit onwetendheid, koppigheid, een zeldzaam blijk van bescheidenheid – heeft hij dat nooit gedaan. Hij sloot de koop telefonisch en ik weet nog dat hij zich nadat hij had opgehangen naar me omdraaide en zei: ‘Mijn grootvader stond koeien te melken in het koudste, ellendigste deel van Polen, Hilly. Maar jouw kleinkinderen zullen verdomme hun eigen stukje Amerikaanse kust voor zichzelf hebben.’ En toen leunde hij naar achteren in zijn stoel, zette zijn bril af en lachte. Hij sloeg met zijn vuist op de tafel. Het was of hij zo-even een goocheltruc had vertoond. ‘Wat vind jij ervan, Hilly? Hoe vind je die?’

2

Toen we het huis in Bluepoint voor het eerst zagen gaf mijn moeder een gil. We hadden op de oprit geparkeerd, onder luid geknerp van de kiezels onder de banden. Ze stapte uit, keek naar het huis, naar de oceaan erachter en de witte meeuwen die boven ons cirkelden. Toen schoof ze haar zonnebril langzaam naar het puntje van haar neus en slaakte een kreet van verbazing. Mijn vader genoot van haar reactie. Hij had zijn ene voet op de treeplank van de auto gezet. De motor draaide nog.

‘Niet slecht, hè, Ruthie?’

Met haar hand voor haar mond draaide ze zich naar hem om. Hij straalde. Hij sprong van de treeplank. ‘Ik wist wel dat het je zou bevallen,’ zei hij.

Bluepoint was een stadje aan de rand van de opgeheven arm van Cape Cod, een zanderig stipje op de kaart tussen Wellfleet en Truro. We waren die ochtend met de auto uit Wren’s Bridge vertrokken en hadden er nog geen zes uur over gedaan. Het was gewoon een eenvoudig houten huis met één lang schuin dak en twee slaapkamers. De planken wanden waren vlekkerig, waardoor het hout vochtig leek. De voordeur was rood. Het gras moest nodig worden gemaaid. Er waren muggen. Al met al was het een type huis dat we in Wren’s Bridge of New Haven elke dag zagen, en toch gaf mijn moeder een gil toen we op de stenige oprit stonden.

Hij draaide zich naar mij om. ‘Wat vind jij ervan?’

Ik haalde mijn schouders op. ‘Niet verkeerd,’ zei ik.